

Обрад Станојевић
Емилија Станковић

ОСНОВНИ ПРАВНИ ИНСТИТУТИ

Правни факултет Универзитета у Крагујевцу
Институт за правне и друштвене науке

Јанус

Обрад Станојевић
Емилија Станковић

ОСНОВНИ ПРАВНИ ИНСТИТУТИ

Правни факултет Универзитета у Крагујевцу
Институт за правне и друштвене науке

Јанус

2008.

29. II 2008

Обрад Станојевић
Емилија Станковић
ОСНОВНИ ПРАВНИ ИНСТИТУТИ

Издавачи:

Правни факултет Универзитета у Крагујевцу
Институт за правне и друштвене науке
Јована Цвијића 1, 34000 Крагујевац
тел.: (034) 306 513, 306 504
тел./факс: (034) 306 540
e-mail: faculty@jura.kg.ac.yu
institut@jura.kg.ac.yu
web: <http://institut.jura.kg.ac.yu>

Јанус, Поенкареова 26, 11000 Београд

Рецензенти:

Проф. др Ненад Ђурђевић
Проф. др Драган Митровић

За издаваче:

Проф. др Љиљана Ђуровић
Мила Живановић

Уредник

Иван Драганић

Лектура и коректура

Владимир Јанковић

Ликовно-графички уредник

Горица Зечевић

Припрема за штампу

МИО КЊИГА, Београд

Штампа

Јанус, Београд

Тираж

1000 примерака

ISBN 978-86-80765-84-6

САДРЖАЈ

Предговор	9
Део први	
Три врсте норми	13
– Обичајна правила	13
– Морал	15
– Правна правила	18
Правни институти, правне гране, правни системи	20
– Правни институти	20
– Правна грана	20
– Правни систем	22
– Деоба права	22
– Јавно и приватно право	22
– Материјално и процесно право	23
– Национално и међународно право	24
– Врсте правних норми	25
– Хипотеза, диспозиција и санкција	25
Мало правне историје	27
Правни системи у свету	32
– Континентални и англосаксонски систем права	32
– Правне „породице“ у данашњем свету	32
– Континентални систем	33
– Римско право	33
– Европа пре ренесансе	35
– Ренесанса и рецепција римског права	35
– Школа природног права	37
– Нека важна имена и учeња	39
Прецедентно право (Common Law)	44
– Common Law i equity	45
– Адвокати (solicitors and barristers)	45
– Неке особености англосаксонског права	47
Шеријатско право	52
„Земља излазећег сунца“ као посебан случај	55

Део други

Правни однос	59
– Елементи правног односа	59
– Субјективно право	60
– Правна моћ	61
– Правно стање	62
– Правни положај или статус	63
Субјекти у праву	64
– Правна способност	64
– Пословна способност	64
– Физичка лица као субјекти права	65
– Правна способност физичких лица	65
– Пословна способност физичких лица	66
– Деликатна способност	68
– Објективна одговорност	69
– Атрибути физичког лица	69
– Појам правног лица	72
– Врсте правних лица	72
– Правна способност правних лица	74
Пословна способност правних лица	75
– Деликатна способност правних лица	76
– Правни посао	76
– Правне чинјенице	76
– Појам правног посла	77
– Људске радње	78
– Врсте правних послова	79
– Модификација правних послова	82
– Неважећи правни послови	84
– Ништави правни послови	84
– Рушљиви правни послови	86
– Застарелост	87
– Одржај	90

Део трећи

Најважније гране права	93
Уставно право	93

Управно право	96
Кривично право	97
Грађанско право	104
– Стварно право	105
– Појам и важније поделе ствари	106
– Својина	109
– Државина	111
– Стварна права на туђим стварима	112
– Службености	113
– Заложна права	114
Породично право	116
Облигационо право	119
– Појам и значај облигационог права	119
– Развој облигационог права	119
– Шта је облигација	120
– Предмет и садржина облигација	120
– Субјекти облигационог односа	122
– Класификација облигација	124
– Обезбеђење потраживања	126
– Јемство	126
– Уговорна казна	127
– Одустаница	127
– Накнада штете	128
– Вануговорна и уговорна одговорност	128
– Одговорност за проузроковану штету и кривична одговорност	129
– Услови одговорности за штету причињену кривицом	130
– Умишљај	131
– Нехат	132
– Узрочна веза	132
– Штета	133
– Накнада штете	134
– Објективна одговорност	135
– Случај	135
– Виша сила	136
– Одговорност за другог	136
– Извори облигација	139
Уговор	141
– Класификација уговора	141

– Закључивање уговора	144
– Учвршћење и обезбеђење уговора	149
– Уговор у корист трећих лица	149
– Испињење уговора	151
– Доследност потраживања	152
– Доцња	153
– Престанак обавезе	154
– Поједини уговори	156
– Уговор о купопродаји	156
– Уговор о најму	157
– Уговор о закупу	157
– Уговор о делу	158
– Уговор о пуномоћству	159
– Уговор о ортаклуку	160
– Зајам	161
– Послуга	161
– Остава	162
– Уговор о поклону	163
– Неосновано обогаћење	163
– Незвано вршење туђих послова	164
– Злоупотреба права	165
Наследно право	167
– Појам наследног права и значај	167
– Место наследног права	168
– Основни појмови	168
– Два основа за наслеђивање	169
– Наслеђивање на основу закона	169
– Нужни наследници	172
– Недостојност за наслеђивање	173
– Стицанје заоставштине	174
– Појам тестаментa	174
– Садржина тестаментa	175
– Легат	175
– Фидеикомиси	176
– Уговор о доживотном издржавању	176
Трговинско право	178
Међународно јавно право	179
Међународно приватно право	182